

366. Wet- en regelgeving en de praktijk van Jeugdbescherming

J.K. VAN DEN HEUVEL, M.L. FORRER & E.M. KOIJ

Jeugdbescherming Regio Amsterdam beschermt kwetsbare kinderen die in hun veiligheid en ontwikkeling worden bedreigd. In de loop der jaren heeft zij geconstateerd dat Den Haag bij het opstellen van wet- en regelgeving onvoldoende rekening houdt met de gezinnen waarmee Jeugdbescherming te maken heeft. Dit kan leiden tot een ongunstige uitwerking van wet- en regelgeving voor kwetsbare kinderen. Zo heeft het ouderschapsplan er enkel voor gezorgd dat er een extra strijdpunt voor scheidende ouders is bijgekomen en leidt de toepassing van de Aanwijzing 'opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik' tot hoge drempels bij het doen van aangifte en het pas laat in kunnen zetten van passende hulpverlening voor het kind.

Ieder kind heeft het recht op te groeien tot een gezonde en evenwichtige volwassene. Dit recht is ook neergelegd in het Internationaal Verdrag Inzake de Rechten van het Kind (hierna: IVRK). Als ouders (tijdelijk) geen veilige opvoeding kunnen of willen bieden, dan dient de staat, in het belang van het kind, passende maatregelen te treffen. Een gezin kan dan worden aangemeld bij een gecertificeerde instelling. Een gecertificeerde instelling draagt bij aan de bescherming en de veilige ontwikkeling van kinderen. De werkzaamheden van een gecertificeerde instelling hebben betrekking op het uitvoeren van een maatregel, zoals een ondertoezichtstelling, voogdij of jeugdreclassering. Daarnaast kan de gecertificeerde instelling ook zonder een maatregel worden ingezet.¹ Bij de uitvoering van deze werkzaamheden kan o.a. jeugdhulp worden ingezet ter bescherming van de kinderen.

Hoewel er landelijk meerdere gecertificeerde instellingen actief zijn, zal in deze bijdrage enkel worden ingezoomd op Jeugdbescherming Regio Amsterdam² (hierna: Jeugdbescherming). Jeugdbescherming thans een gecertificeerde instelling en tot 1 januari 2015 een Bureau Jeugdzorg, voert sinds jaar en dag de hiervoor genoemde werkzaamheden uit met de missie 'Ieder kind veilig!'. Jeugdbescherming beschermt kwetsbare kinderen die in hun veiligheid en ontwikkeling worden bedreigd. Meer specifiek betreft de doelgroep van Jeugdbescherming kinderen tussen de nul en achttien jaar (soms ook tot 23 jaar)³ die onveilig opgroeien doordat zij in de gezinssituatie worden geconfronteerd met mentaal, seksueel en/of lichamelijk geweld, verwaarlozing of een andere vorm van bedreiging in hun ontwikkeling.

Kortom gezinnen die (tijdelijk) niet in staat zijn om zorg te dragen voor een veilige opgroeisituatie. Dit zijn vaak ook de gezinnen die problemen hebben op het gebied van werk, inkomen, schulden, huisvesting, educatie, psychische problematiek, psychiatrie, verslaving, (huiselijk)geweld of criminaliteit en kinderen die negatieve gevolgen ervaren van een problematische scheiding.

In de loop der jaren heeft Jeugdbescherming geconstateerd dat Den Haag⁴ bij het opstellen van wet- en regelgeving onvoldoende rekening houdt met de gezinnen waarmee Jeugdbescherming te maken heeft. Dit kan in de praktijk leiden tot een voor deze gezinnen ongunstige uitwerking van deze wet- en regelgeving. Dit is uiteraard niet in het belang van het kind zoals is neergelegd in artikel 3 IVRK. Daarnaast draagt dit evenmin bij aan de uitgangspunten van de Jeugdwet, respectievelijk de wet Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen. Immers, het doel van deze wetten is, kort samengevat, te komen tot een (meer) efficiënt en effectief jeugdstelsel en jeugdbescherming waarbij het recht van een kind op een gezonde en evenwichtige ontwikkeling en groei naar zelfstandigheid, het ontwikkelen van hun talenten en het participeren in de samenleving voorop staat.⁵

Jeugdbescherming vraagt aandacht voor de geconstateerde tendens dat wet- en regelgeving ongunstig uit kan pakken voor kwetsbare kinderen. Dit zal hierna inzichtelijk worden gemaakt aan de hand van twee voorbeelden van wet- en regelgeving waarmee Jeugdbescherming

1 *Kamerstukken I* 2013/14, 33684, D, p. 58, 59 (MvA).

2 Meer informatie: www.jbra.nl.

3 Zie ook artikel 1.1 Jeugdwet onder *jeugdige*.

4 Hieronder worden zowel de wetgevende als de uitvoerende macht begrepen.

5 *Kamerstukken II* 2008/09, 32015, nr. 3, p. 1, 2 (MvT) en *Kamerstukken II* 2012/13, 33684, nr. 3, p. 1 t/m 4, 14 (MvT).

bij haar werkzaamheden te maken heeft. Echter, deze twee voorbeelden dienen niet als uitputtend te worden beschouwd. Aangezien deze bijdrage tot doel heeft de geconstateerde tendens inzichtelijk te maken, wordt in deze bijdrage niet specifiek ingegaan op welke wijze Den Haag deze tendens kan bestrijden.

Wet- en regelgeving en de uitwerking daarvan in de praktijk van Jeugdbescherming

Bij constatering van een maatschappelijk probleem kan, zowel op internationaal als op nationaal niveau, wet- en regelgeving worden ontwikkeld teneinde dit maatschappelijk probleem op te lossen. Bij het opstellen van wet- en regelgeving wordt getracht met verschillende belangen

Jeugdbescherming vraagt aandacht voor de geconstateerde tendens dat wet- en regelgeving ongunstig uit kan pakken voor kwetsbare kinderen.

rekening te houden. Deze zorgvuldigheid heeft Den Haag ook beoogd bij het opstellen van regelgeving met betrekking tot het verplichte ouderschapsplan, voortvloeiend uit de wet ‘inzake het bevorderen van voortgezet ouderschap en zorgvuldige scheiding’⁶, en de Aanwijzing ‘opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik’⁷ (hierna: ‘de Aanwijzing’). Echter, ondanks beoogde zorgvuldigheid krijgt Jeugdbescherming geregeld te maken met kwesties waarin de uitwerking van bovengenoemde regelgeving in de praktijk ongunstig en niet in het belang van de doelgroep van Jeugdbescherming uitpakt.

Hierna zal afzonderlijk worden ingegaan op het ouderschapsplan respectievelijk de Aanwijzing, waarbij de vraag wordt beantwoord in hoeverre Den Haag rekening heeft gehouden met de doelgroep van Jeugdbescherming bij het opstellen van deze regelgeving en hoe deze regelgeving in de praktijk uitwerkt voor de betreffende doelgroep. Andere doelgroepen, die mogelijk met dezelfde wet- en regelgeving te maken krijgen, zullen buiten beschouwing worden gelaten.

Het ouderschapsplan

In de praktijk en in de wetenschap is geconstateerd dat aanhoudende problematische scheidingen vaak schadelijk zijn voor de kinderen. Per 1 maart 2009 is de Wet bevordering voortgezet ouderschap en zorgvuldige scheiding in werking getreden. In deze wet is o.a. het verplichte ouderschapsplan opgenomen. Het doel van deze wet is dat bij een echtscheiding minder conflicten tussen ouders ontstaan over de kinderen. Met de invoering van het ouderschapsplan worden ouders verplicht om in een vroeg stadium na te denken over de gevolgen van de echtscheiding voor de

kinderen. Bij een verzoek tot echtscheiding zal de rechter, binnen de mogelijkheden die de wet biedt, toetsen of de gemaakte afspraken in het ouderschapsplan in het belang van het kind zijn.⁸

Uit de Kamerstukken blijkt dat ten aanzien van het ouderschapsplan is opgemerkt dat als kinderen te maken krijgen met scheidingsproblemen, voorkomen dient te worden dat zij klem en verloren raken tussen de ouders en hierdoor worden bedreigd in hun ontwikkeling. Met de inwerkingtreding van het verplichte ouderschapsplan werd verwacht dat kinderen minder te maken zouden krijgen met de strijd van de ouders bij de echtscheiding. Ook werd door Den Haag erkend dat niet in alle gevallen ouders in staat zouden zijn om gezamenlijk afspraken te maken ten tijde van de scheiding of om conflicten, die na de scheiding ontstaan, op te lossen. Ten aanzien van deze gevallen werd beargumenteerd dat het belangrijk was ouders te stimuleren zelfstandig afspraken te laten maken en dat de verantwoordelijkheid hiervoor bij ouders ligt. Wanneer dit niet lukt, en het kind komt knel in de strijd van ouders, dan zou de jeugdhulpverlening als een soort “vangnet” kunnen fungeren, aldus Den Haag. Daarnaast werd ook een rol voor mediation weggelegd.⁹

Echter, ondanks de verwachtingen van Den Haag, heeft het ouderschapsplan er enkel voor gezorgd dat er een extra strijdpunt bijgekomen is, zonder een oplossing te bieden voor deze echtscheidingsproblematiek. Het verplichte ouderschapsplan is een doel op zich geworden, in plaats van een middel om de ouders met elkaar in gesprek brengen over de zorg en de opvoeding van hun kinderen. Den Haag heeft zich onvoldoende gerealiseerd dat ouders in problematische scheidingen vaak niet in staat zijn om met elkaar te communiceren, zij moeilijk te stimuleren zijn om met elkaar in gesprek te gaan en vaak ook andere problematiek in het gezin speelt. Deze ouders zullen veelal niet in staat zijn gezamenlijk een ouderschapsplan op te stellen, laat staan dat zij aan een ouderschapsplan uitvoering weten te geven. Het verplichte ouderschapsplan is vaak de spreekwoordelijke olie op het vuur en vormt daarmee een extra strijdpunt.

Gelet op het voorgaande is het verplichte ouderschapsplan geen uitkomst voor de gezinnen van Jeugdbescherming. Dit wordt bevestigd door het feit dat het aantal aanmeldingen van gezinnen waarin sprake is van een conflict tussen de ouders en/of sprake is van een problematische echtscheiding niet is afgenomen sinds het invoeren van het verplichte ouderschapsplan. Immers, door deze strijdende ouders te verplichten een ouderschapsplan op te stellen wordt niet in het belang van het kind gehandeld, hetgeen ertoe kan leiden dat jeugdhulp in sommige gevallen noodgedwongen dient te fungeren als “vangnet”. Oftewel Den Haag heeft onvoldoende rekening gehouden met de gezinnen waarbij de echtscheiding wel problematisch verloopt.

6 Wet van 27 november 2008, *Stb.* 500. In werking getreden op 1 maart 2009.

7 Besluit van de Minister van Justitie van 2 december 2010, *Stcrt.* 19123. In werking getreden op 1 januari 2011.

8 *Kamerstukken II* 2004/05, 30145, nr. 3 (MvT), en *Kamerstukken I* 2007/08, 30145, C (MvA).

9 *Kamerstukken II* 2004/05, 30145, nr. 3, p. 1 t/m 7 (MvT) en *Kamerstukken I* 2007/08, 30145, C, p. 7, 15 (MvA).

De uitwerking van het ouderschapsplan in de praktijk

Dat het verplichte ouderschapsplan bij echtscheiding in de praktijk een andere uitwerking heeft dan tijdens het wetgevingstraject werd verwacht, blijkt ook uit verschillende onderzoeken die nadien zijn verricht. Uit een recent onderzoek blijkt dat het ouderschapsplan weinig effectief is, omdat het verplichte karakter van het ouderschapsplan geen afname van de procedures tussen ouders over de kinderen tot gevolg heeft. Daarnaast heeft de rechter maar beperkte mogelijkheden om het ouderschapsplan te toetsen en als ouders weigeren een ouderschapsplan op te stellen dan heeft de rechter nauwelijks mogelijkheden om ouders hiertoe te verplichten.¹⁰ Dat het ouderschapsplan niet heeft geleid tot een vermindering van het aantal conflicten wordt ook opgemerkt door de Kinderombudsman. In 2014 werd geschat dat ongeveer zestienduizend kinderen in Nederland knel zitten in een problematische echtscheiding en dit getal lijkt niet af te nemen.¹¹

Dat het ouderschapsplan bij echtscheiding weinig effectief en ook niet in het belang van het kind kan worden geacht, is ook geconstateerd door Jeugdbescherming. Tevens wordt opgemerkt dat bij ouders die uit elkaar gaan veelal sprake is van een rouwproces¹² dat o.a. gepaard kan gaan met gevoelens van boosheid en verdriet. Mede door dit rouwproces zijn ouders waarbij echtscheidingsproblematiek speelt niet in staat om in gezamenlijkheid en rekening houdend met het belang van het kind een ouderschapsplan op te stellen. Laat staan dat zij samen aan een ouderschapsplan uitvoering weten te geven. Het opstellen en uitvoeren van een ouderschapsplan levert voor deze ouders strijd op. Kinderen komen hierdoor knel te zitten in een loyaliteitsconflict en er wordt vaak niet meer gedacht en gehandeld vanuit hun belang. Een tweetal voorbeelden om dit te verduidelijken.

In een zaak van Jeugdbescherming zijn ouders in 2009 uit elkaar gegaan. Van de betrokken kinderen heeft één kind nu een basisschoolleeftijd en het andere kind zit in de puberteit. Pas in 2012 is de scheiding officieel uitgesproken. Echter, al snel houdt moeder zich niet meer aan de afspraken rondom de verdeling van de zorg- en opvoedtaken. De moeder weigert om direct contact met vader te hebben over de kinderen. Door de strijd van ouders is bij de kinderen onder meer sprake van lichamelijke klachten, angsten, gevoel van afwijzing, depressieve stemming, slachtoffer van pesten en concentratieproblemen. Jeugdbescherming en andere hulpverleningsinstanties hebben getracht om samen met ouders afspraken te maken zodat weer uitvoering gegeven wordt aan het ouderschapsplan. Dit heeft tot op heden

(september 2015) geen resultaat gehad. Hierdoor blijft de strijd voortduren en ondervinden de kinderen last van de gevolgen van deze echtscheidingsproblematiek.

Ook in een andere zaak van Jeugdbescherming is geconstateerd dat het opstellen van en uitvoering geven aan het ouderschapsplan niet leidt tot minder conflicten over de kinderen. In deze zaak wordt in september 2009 de echtscheiding uitgesproken en in de beschikking van de rechtbank is een ouderschapsplan met bijbehorende omgangsafspraken vastgelegd. Echter, in 2010 wordt, via Jeugdbescherming, omgangsbemiddeling van een jeugdhulpaanbieder aangevraagd, omdat geen uitvoering meer wordt gegeven aan het ouderschapsplan. In 2015 wordt het gezin wederom aangemeld bij Jeugdbescherming vanwege de aanhoudende echtscheidingsproblematiek. De moeder en de leerkracht maken melding van verschillende internaliserende problemen bij het kind, waaronder angst- en stemmingsklachten. Van 2010 tot heden duurt de strijd tussen ouders voort en hun dochter (nu tien jaar) wordt hierdoor in haar ontwikkeling bedreigd. In deze zaak is het ouderschapsplan een lege huls gebleken.

Uit bovenstaande blijkt dat het beoogde doel van de wetgever, minder conflicten over de kinderen tussen de ouders, niet wordt behaald middels het ouderschapsplan. Het verplichte ouderschapsplan vormt in zaken als deze zelfs een extra strijdpunt voor ouders. Betrokkenheid van Jeugdbescherming en het inzetten van jeugdhulp heeft ook weinig effect doordat deze ouders niet (meer) kunnen samenwerken en zich begeven in een vergevorderde strijd. Hierdoor worden deze kinderen voortdurend belast met deze strijd en raken klem en verloren tussen de ouders. Dit laatste is uiteraard niet in het belang van het kind.

De Aanwijzing opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik

In de Aanwijzing, opgesteld door het College van Procureurs-Generaals van het Openbaar Ministerie te Den Haag, staat beleid met betrekking tot aangifte, opsporing en vervolging inzake seksueel misbruik opgenomen. De Aanwijzing heeft

Door strijdende ouders te verplichten een ouderschapsplan op te stellen wordt niet in het belang van het kind gehandeld.

zowel betrekking op minder- als meerderjarige slachtoffers die enerzijds een afhankelijkheidsrelatie tot de dader hebben en anderzijds een onbekende van de dader zijn. Getracht is om rekening te houden met de slachtoffers van zedenmisdriven en het belang van het kind. Verder is in de Aanwijzing opgenomen hoe de politie een melding van seksueel misbruik in behandeling neemt. Het eerste contact met de politie betreft vaak een informatief gesprek met de melder, waarbij maar liefst 41 onderwerpen worden

10 M. Tomassen-van der Lans (2015), *Het verplichte ouderschapsplan: regeling en werking*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers.

11 De Kinderombudsman (2014), *Vechtende ouders, het kind in de knel. Adviesrapport over het verbeteren van de positie van kinderen in echtscheidingen (KOM003/2014)*, Den Haag: De Kinderombudsman, p. 16.

12 Meer informatie: E.Kübbler-Ross en D. Kessler (2007), *Over Rouw. De zin van de vijf stadia van rouwverwerking*, Amsterdam: Ambo/Anthos.

besproken.¹³ Gesproken wordt over de gebeurtenis en ook wordt informatie verstrekt aan de melder waaronder de nadelen van het doen van aangifte en de kansrijkheid van de zaak. Tevens wijst de politie op de consequenties van het doen van valse aangifte. De melder krijgt vervolgens twee weken bedenktijd, waarna aangifte gedaan kan worden. In enkele gevallen kan ook direct aangifte gedaan worden of kan bij het uitblijven van aangifte door de politie worden besloten om ambtshalve te gaan vervolgen.

Ook op internationaal niveau zijn tal van verdragen, richtlijnen en documenten opgesteld over minimum normen en bejegening van minderjarige slachtoffers in het strafproces.¹⁴ De basisbeginselen uit het IVRK dienen in deze internationale regelgeving vaak als uitgangspunt. Dit geldt ook voor het Verdrag van Lanzarote inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik¹⁵. Doordat de Aanwijzing expliciet verwijst naar het Verdrag van Lanzarote, zal op dit verdrag worden ingezoomd.

Het Verdrag van Lanzarote richt zich specifiek op de bescherming van kinderen tegen seksueel geweld en bevat

veel (beleids)vrijheid gekregen. Zij hebben ervoor gekozen de Aanwijzing breed te formuleren. Doordat het Openbaar Ministerie veel vrijheid heeft gehad om te kiezen voor een brede formulering in de Aanwijzing, is dit beleid te weinig toegesneden op kinderen die slachtoffer zijn geworden van seksueel misbruik. Dit wordt ook in de praktijk geconstateerd.

De uitwerking van de Aanwijzing in de praktijk

Naar de uitwerking van het beleid dat voortvloeit uit de Aanwijzing zijn recent een aantal onderzoeken gedaan. Zowel het onderzoek van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen¹⁷ als het onderzoek van Defence for Children¹⁸ concluderen dat de drempel om aangifte te doen te hoog is voor slachtoffers¹⁹ van seksueel misbruik. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat kinderen die door familieleden worden misbruikt gemiddeld pas acht maanden daarna aangifte doen, bij een onbekende dader bedraagt dit gemiddeld tien dagen. Uiteindelijk doet een minderheid van de slachtoffers aangifte.

Uit de onderzoeken blijkt ook dat de hoge drempel om aangifte te doen wordt veroorzaakt door het beleid dat staat opgenomen in de Aanwijzing. De drempel lijkt te worden veroorzaakt doordat tijdens het informatiegesprek voornamelijk de nadelen van aangifte worden belicht en de politie de nadruk lijkt te leggen op valse aangiften. Ook de bedenktijd van twee weken voordat daadwerkelijk aangifte kan worden gedaan vormt een drempel. Voorts blijkt uit het onderzoek van de Nationaal Rapporteur dat de mate waarin het bewijs door de melder wordt aangeleverd bepalend is of de aangifte wordt aangenomen. De politie lijkt niet altijd een actieve houding in te nemen waar het gaat om het opnemen van aangifte en verzamelen van bewijs.

Het voorgaande wordt ook bevestigd in verscheidene zaken van Jeugdbescherming. Een eerste zaak van Jeugdbescherming betreft een veertienjarig meisje dat slachtoffer is geworden van seksueel misbruik en hiervan aangifte heeft willen doen. De politie gaf aan dat waarschijnlijk geen sprake was van een sterke zaak. Tevens werd aan het meisje medegedeeld dat ze twee weken bedenktijd had en dat ze nog geen aangifte kon doen, dit terwijl het meisje volhield aangifte te willen doen. Het resultaat van deze uitspraken was dat het meisje aangaf geen vertrouwen te hebben in de politie en zij weigerde om later nog aangifte te doen. Na drie weken heeft de gezinsmanager van Jeugdbescherming het meisje alsnog weten te bewegen om aangifte te doen

Den Haag heeft uiteindelijk onvoldoende rekening gehouden met de kwetsbare kinderen die te maken krijgen met seksueel misbruik.

bepalingen over de opsporing van seksueel misbruik, de wijze waarop kinderen dienen te worden beschermd en welke rechtspositie minderjarige slachtoffers hebben. Het belang van het kind loopt als een rode draad door het verdrag heen. Verder bevat het verdrag brede algemene normen waaraan verdragstaten minimaal behoren te voldoen. Uit de Kamerstukken blijkt dat vrijwel geen rekening is gehouden met de uitwerking van het Verdrag in de praktijk en in het bijzonder met deze groep kwetsbare kinderen. Door Den Haag is voornamelijk stilgestaan bij de vraag of de Nederlandse regelgeving voldoet aan de in het verdrag gestelde bepalingen en zo niet, welke aanpassingen in de Nederlandse regelgeving hiervoor nodig zijn. De vraag hoe het Verdrag van Lanzarote moet worden uitgewerkt en welke gevolgen dat kan hebben voor de praktijk wordt in de Kamerstukken niet beantwoord.¹⁶

Den Haag heeft uiteindelijk onvoldoende rekening gehouden met de kwetsbare kinderen die te maken krijgen met seksueel misbruik. De inhoud van het verdrag is door Den Haag niet geheel in de vorm van wetgeving verwerkt. Immers, de bepalingen zijn grotendeels uitgewerkt in de vorm van beleid en het Openbaar Ministerie heeft hierin

13 Zie bijlage 2 van de Aanwijzing.

14 Meer informatie: Defence for Children (2015), *Minderjarige slachtoffers van seksueel misbruik in het strafproces. Een toetsing aan het internationale kinderrechtenskader*, Leiden: Defence for Children, p. 18 t/m 32.

15 'Verdrag inzake bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik', Lanzarote 25 oktober 2007, *Trb.* 2008, 58. In werking getreden op 1 juli 2010.

16 *Kamerstukken II 2008/09, 31808, nr. 3, p. 2, 15 t/m 18 (MvT) en Kamerstukken I 2009/10, 31808 en 31810, C, p. 5 t/m 10 (MvA).*

17 Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen (2014), *Op goede grond. De aanpak van seksueel geweld tegen kinderen*, Den Haag: Nationaal Rapporteur.

18 Defence for Children (2015), *Minderjarige slachtoffers van seksueel misbruik in het strafproces. Een toetsing aan het internationale kinderrechtenskader*, Leiden: Defence for Children.

19 Volgens het rapport van de Nationaal Rapporteur zijn jaarlijks 62.000 kinderen voor het eerst slachtoffer. 41% van de meisjes krijgt met seksueel misbruik te maken tegenover 23% van de jongens.

van het seksueel misbruik. Uiteindelijk is de aangifte door de politie wel opgenomen.

Een vergelijkbare zaak is een kwestie waarin een jongen van zestien jaar besloot om aangifte te doen van seksueel misbruik door zijn sportleraar. Hij voelde zich niet geloofd en ondersteund door de politie, hetgeen ertoe leidde dat de jongen het politiebureau heeft verlaten zonder dat de aangifte was opgenomen. Hierna heeft Jeugdbescherming met verschillende ketenpartners en andere betrokkenen deze zorgelijke zaak besproken en is de kwestie door Jeugdbescherming bij het Openbaar Ministerie onder de aandacht gebracht. Vervolgens is de zaak alsnog strafrechtelijk onderzocht en uiteindelijk is de sportleraar vervolgd. Hierna hebben tien (!) andere kinderen ertoe besloten om ook aangifte te doen van seksueel misbruik door deze sportleraar. Ook hier blijkt duidelijk de hoge drempel om aangifte te doen en de negatieve ervaringen die worden opgedaan bij de toepassing van de Aanwijzing in de praktijk.

Ook gezinsmanagers van Jeugdbescherming lopen tegen soortgelijke obstakels op. Als het tot een melding of aangifte komt dan heeft dit gevolgen voor de hulpverlening die door Jeugdbescherming wordt ingezet. Jeugdbescherming krijgt vaak van de politie te horen dat, voorafgaand en gedurende het strafrechtelijk onderzoek, de hulpverlening niet met het kind mag praten over het seksueel misbruik. De politie stelt dit omdat gesprekken tussen het kind en de hulpverlening ertoe kunnen leiden dat een latere verklaring van het kind wordt “gekleurd”, waardoor deze verklaring niet meer bruikbaar is in het strafrechtelijk traject. Hierdoor kan Jeugdbescherming geen passende hulpverlening inzetten voorafgaand aan of lopende het strafrechtelijk onderzoek, waardoor Jeugdbescherming in een patstelling terecht komt. Pas als eventueel strafrechtelijk onderzoek dit toelaat, kan noodzakelijke hulpverlening voor het kind worden ingezet. Doordat de politie (en het Openbaar Ministerie) op deze manier te werk gaan, kan Jeugdbescherming niet tijdig en voldoende zorg dragen voor een veilige ontwikkeling van het kind.

Uit het voorgaande blijkt dat de politie uitvoering geeft aan de Aanwijzing, maar het daarin opgenomen beleid (te) strikt uitvoert. Immers de toepassing van de Aanwijzing leidt ertoe dat er hoge drempels worden opgeworpen voor het doen van aangifte en zorgt ervoor dat lange tijd onduidelijkheid bestaat rondom het strafrechtelijk onderzoek. Vooral het uitblijven van deze duidelijkheid leidt er in de praktijk toe dat noodzakelijk hulpverlening voor het kind niet door Jeugdbescherming kan worden gestart. Gelet hierop heeft de Aanwijzing een ongunstige uitwerking voor

deze kwetsbare kinderen die veelal tot de doelgroep van Jeugdbescherming behoren.

Tot slot: een oproep aan Den Haag

Uit de twee behandelde voorbeelden blijkt dat Den Haag bij het opstellen van wet- en regelgeving onvoldoende rekening houdt met de kinderen en gezinnen waar Jeugdbescherming bij betrokken is of bij betrokken raakt. De praktijk wijst uit dat de uitwerking van de behandelde wet- en regelgeving hierdoor ongunstig kan uitpakken voor de veiligheid van deze kinderen. Of deze tendens ook overeenkomstig van toepassing is op andere doelgroepen of wordt herkend door andere gecertificeerde instellingen, die met dezelfde wet- en regelgeving te maken krijgen, is niet door Jeugdbescherming onderzocht. Wel merkt Jeugdbescherming op dat bovenstaande wet- en regelgeving momenteel veel wordt besproken in de media en in een breder verband hierop kritiek wordt geuit. Hierdoor wordt niet uitgesloten dat de geconstateerde tendens alleen geldt voor Jeugdbescherming.

Gelet op deze tendens is het van groot belang dat Den Haag zich meer bewust wordt van deze kwetsbare groep kinderen en dat met hen meer rekening wordt gehouden. Dit betekent dat Den Haag, bij het opstellen van wet- en regelgeving, zich bewust dient te zijn van de doelgroep van Jeugdbescherming en de wet- en regelgeving hierop zoveel mogelijk afstemt. Daarbij dient de praktijk van alledag goed voor ogen te worden gehouden zodat ook deze doelgroep kan profiteren van de wet- en regelgeving die (mede) in hun belang wordt opgesteld. Jeugdbescherming hoopt dat o.a. deze bijdrage, de huidige media aandacht en de ontwikkelingen op het gebied van (toekomstige) wet- en regelgeving ertoe zullen leiden dat door Den Haag bij het opstellen van wet- en regelgeving rekening wordt gehouden met het belang van het kind en het uitgangspunt dat ieder kind veilig moet kunnen opgroeien.

Over de auteurs

J.K. van den Heuvel, M.L. Forrer & E.M. Kooij zijn respectievelijk werkzaam als juriste, gedragsdeskundige en gedragsdeskundige bij Jeugdbescherming Regio Amsterdam.

Dit artikel is geschreven in opdracht van en in overleg met Sigrid van de Poel, bestuurder Jeugdbescherming regio Amsterdam.